

Міністерство освіти і науки України

Бахмутський коледж транспортної інфраструктури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії

Микола ЗІНЧЕНКО

“17” травня 2023 року

ПРОГРАМА

**індивідуальної усної співбесіди
з української мови
для вступу на основі повної загальної (профільної) середньої освіти,
освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника,
молодшого спеціаліста
для здобуття освітньо-професійного ступеня
фахового молодшого бакалавра**

Розробник
викладач вищої категорії
ОЛЬХОВСЬКА Галина

ЗМІСТ

- 1 Пояснювальна записка.
- 2 Цілі навчального предмета.
- 3 Програма для індивідуальної усної співбесіди.
- 4 Питання для індивідуальної усної співбесіди.
- 5.Зразок питань білету співбесіди.
6. Критерії оцінювання індивідуальної усної співбесіди.
7. Список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета й завдання вивчення української мови визначені державною програмою з української мови, яка водночас визначає основний зміст навчання і вимоги та критерії оцінювання його результатів.

Основна мета вивчення української мови у закладах освіти України на сучасному етапі полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатої мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Програму для індивідуальної усної співбесіди розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови з урахуванням чинної програми з української мови для 5–9 класів (наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804).

Матеріал програми розподілено за такими розділами: «Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення».

Індивідуальна усна співбесіда передбачає очне або дистанційне оцінювання підготовленості вступника, за результатами якого виставляється одна позитивна оцінка за шкалою 100-200 балів або ухвалюється рішення про негативну оцінку вступника. Форма проведення співбесіди (очна або дистанційна) напряму залежить від ситуації в регіоні та місця знаходження вступника.

Співбесіда проводиться на основі Програми проведення усної індивідуальної співбесіди. Кожен вступник отримує 6 запитань та протягом 15-20 хвилин дає на них відповідь. Додаткові запитання, у разі потреби точного й об'єктивного уявлення про знання абітурієнта, можуть бути задані лише в межах переліку питань для індивідуальної усної співбесіди.

ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Вимоги до знань та умінь з української мови:

- знати зміст мовних понять і термінів;
- знати мовні явища,закономірності, правила орфографії та пунктуації;
- знати значення мовних одиниць та особливості їх функціонування;
- уміти розпізнавати мовні явища й закономірності;
- аналізувати, групувати, класифікувати, систематизувати мовні явища;
- установлювати причинно-наслідкові зв'язки мовних явищ;
- визначати істотні ознаки мовних явищ;
- відрізняти випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;
- аналізувати текст:його зміст, структуру й призначення;
- розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- виражати мовними засобами свій духовний світ, популяризувати українською мовою цінності української та світової культури.

ПРОГРАМА ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

1.1 Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія.

Алфавіт. Наголос. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах при голосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис у прикметниках і дієприкметниках, не зрізними частинами мови.

1.2 Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова. Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.

1.3 Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільно кореневі слова й форми того самого слова.

1.4 Морфологія

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні й загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Невідмінювані іменники українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок (у власних чоловічих та жіночих іменах).

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста і складна форми). Зміни приголосних при створенні ступенів порівняння прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису у числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на-но,-то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого і найвищого ступенів. Правопис прислівників на-о,-е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні і підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та забудовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

1.5 Синтаксис

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами та частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертань)

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки-непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення. Безсполучникове складне речення.

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

1.6 Стилїстика

Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

1.7 Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

ПИТАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

- 1 Будова слова.** Відомості про основу слова, корінь, префікс, суфікс і закінчення як значущі частини слова
- 2 Творення слів.** Основні способи словотвору, правила переносу слів з рядка в рядок
- 3 Склад лексики сучасної української літературної мови за походженням.** Власне українські слова
- 4 Загальні відомості про лексичне значення слова, синоніми, антоніми, омоніми, пряме і переносне значення слова**
- 5 Загальні відомості про українську фразеологію.** Роль фразеологізмів у мовленні
- 6 Принципи українського правопису.** Основні орфограми в коренях, префіксах, суфіксах
- 7 Правила вживання апострофа і м'якого знака**
- 8 Спрощення в групах приголосних. Подвоєння і подовження приголосних**
- 9 Правопис іншомовних та складних слів (разом, окремо і через дефіс)**
- 10 Вживання великої букви**
- 11 Правопис прислівників**
- 12 Правопис частки «не» з іменними частинами мови, прислівником, дієсловом**
- 13 Система частин мови в українській мові. Самостійні та службові частини мови**
- 14 Поняття про синтаксис та його основні одиниці (словосполучення та речення)**
- 15 Головні та другорядні члени речення**
- 16 Типи між підметом і присудком**
- 17 Однорідні члени речення.** Відомості про однорідні члени речення, правила вживання розділових знаків при однорідних членах речення
- 18 Узагальнювальні слова і розділові знаки при них**
- 19 Відокремлені члени речення, розділові знаки при них.** Відокремлені додатки та обставини
- 20 Відокремлені і невідокремлені означення. Прикладна як різновид означення.** Розділові знаки при прикладці
- 21 Звертання.** Непоширені і поширені звертання, розділові знаки при звертанні
- 22 Вставні слова та вставлені конструкції.** Відомості про вставні слова (словосполучення та речення) та розділові знаки при них

23 Прості двоскладні та односкладні речення. Будова простого двоскладного речення, види односкладних речень

24 Типи складних речень. Відомості про складне речення, види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами складного речення

25 Складносурядні речення. Особливості будови складносурядного речення, правила розстановки розділових знаків між простими реченнями в складносурядному

26 Складнопірядні речення. Відомості про складнопірядні речення, види пірядних речень

27 Безсполучникові складні речення. Особливості будови безсполучникового речення, правила розстановки розділових знаків між його частинами

28 Складні речення з різними видами зв'язку. Правила вживання розділових знаків між частинами таких речень

29 Пряма і непряма мова. Цитати. Діалог. Розділові знаки при них

30 Стилi мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції

ЗРАЗОК БІЛЕТУ ПИТАНЬ СПІВБЕСІДИ

З української мови на основі ПЗСО

БІЛЕТ №1

1. Розкажіть правила вживання м'якого знака, наведіть приклади
2. Які особливості творення кличного відмінка іменника визнаєте ?

3. Позначте рядок, у якому вжито фразеологізм:

- А. Не лякайся моєї любові, хоч снігизалягли, як літа.
- Б. Другий робить усе тишком-нишком, що й комар носа не підточить.
- В. А журавлі летять собі на той бік ключами.
- Г. Життя—єдина мить, для смерті ж — вічність ціла.

4. Позначте речення, у якому неправильно вжито слово «приймати»:

- А. Друзі *приймають* гостей на дачі.
- Б. Богдан *приймає* участь у літературному конкурсі.
- В. Полковник *приймає* командування.
- Г. Рішення *приймається* керівником.

5. Позначте рядок, у реченні якого є обставина мети:

- А. Вітер віє з поля на долину, над водою гне з вербою червону калину (Т. Шевченко).
- Б. Бурлаки завернули вярна відпочинок (І. Нечуй-Левицький).
- В. Кожний рівчак чи ямку сповнювала по вінця вода (О. Донченко).
- Г. Безвітру не родить жито (М. Сом).

6. Вставте пропущену букву:

ч...решня, вел...тень, щ...друвати, в...селий, город...на.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

Індивідуальна усна співбесіда проводиться в один день з обох предметів (математика, українська мова) шляхом єдиного долучення до відеоконференції. Кількість відповідей з математики та української мови є сумарною. За результатами ІУС виставляється одна оцінка.

Крок 10 балів – кожна правильна, чітка, логічно послідовна відповідь.

Бали за 200-бальною системою	Кількість правильних відповідей
200	12
190	11
180	10
170	9
160	8
150	7
140	6
130	5
120	4
110	3
100	2

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти/Н.Б.Голуб, О.М.Горошкіна, В.І.Новосьолова, – К.:Педагогічна думка, 2018
- 2 Українська мова (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти / Олександр Авраменко.—К.:Грамота, 2019
- 3 Українська мова: підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. з навчання мукр. мовою: профільний рівень/М.Я.Плющ, В.І.Тихоша, С.О.Караман.— К.:Освіта, 2010
- 4 Олійник О. Українська мова: підручник для 10-11 класу середньої школи, вид 5-те.—К.:Вікторія, 2004.
- 5 Заболотний О.В. Українська мова: підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів: рівень стандарту/О.В.Заболотний, В.В.Заболотний.— К.:Генеза, 2010
- 6 Ющук І. Українська мова.—К.:Либідь, 2004.
- 7 Українська мова: навчальний посібник для студентів ВНЗІ-ІІ рівнів акредитації /Т.М.Антонюк, О.С.Стрижаківська, Л.М.Авдіковська. –Чернівці: Друк Арт, 2014
- 8 Український правопис, схвалений Постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 року №437; затверджений Українською національною комісією з питань правопису (протокол від 22 жовтня 2018 року №5)
- 9 Український правопис. –К.:Наукова думка, 2015